

Project collectiekennis 2.0/Pilot Plastics

Project van SBMK, RCE, en tien museale collecties op het gebied van moderne en hedendaagse kunst

Inhoud

1 Achtergrond project	2
2 Werkwijze/structuur project	5
3 Deelnemers aan het project	7
4 De plasticgroepen en de iconische objecten	8
5 De digitale omgeving	13
6 Communicatieplan	13
Bijlage 1 SBMK-RCE voorbeelden van projecten en publicaties	14

1 Achtergrond project

De druk op musea om tentoonstellingen te realiseren is de laatste jaren toegenomen, terwijl de capaciteit voor onderzoek en kennisopbouw omtrent onderzoek naar conservering en restauratie van de eigen collecties afneemt. De meeste musea hebben geen restauratoren in dienst en besteden het werk uit aan zelfstandig werkende restauratoren op het moment dat het kwaad al is geschied. Het kennisvolume binnen de musea over restauratie, conservering en materialen is de facto afgenomen. Bovendien beschikt ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) als nationaal kenniscentrum over minder capaciteit dan voorheen om de vragen van individuele musea te beantwoorden. De preventieve conservering van collecties hedendaagse kunst en de kennisoverdracht hierover staat dus ernstig onder druk.

Er zijn initiatieven gericht op een deel van de problematiek, zoals het streven van musea en de Rijksdienst naar de inrichting van regionale, gezamenlijke depots met optimale omstandigheden voor specifieke materiaalsoorten, en het aanhalen van de banden tussen musea en onderwijs. In haar Museumbrief 'Samen Werken, Samen Sterker' (2013) benadrukt de minister dat samenwerking geïntensiveerd moet worden door het ruimhartig beschikbaar stellen van objecten, om zo de toegankelijkheid van museale collecties te vergroten. Een optimale conditie en veiligheid van kerncollecties zijn hiervoor voorwaarden. De SBMK en de Rijksdienst onderkennen dat om aan deze voorwaarden te kunnen voldoen, kennisoverdracht en -ontwikkeling geïntensiveerd moeten worden, met name op het gebied van preventieve conservering. Met dit project richten wij ons op objecten waarin kunststoffen verwerkt zijn: een grote, kwetsbare groep hedendaagse kunst- en designobjecten waar specialistische kennis voor vereist is. De registratie van kunststoffen schiet vaak tekort omdat collectiebeheerders de verschillende kunststoffen niet kunnen onderscheiden en dus geen geëigende conserveringsmaatregelen kunnen treffen. De musea, SBMK en RCE willen dit urgente probleem agenderen bij het Mondriaan Fonds met het hierna beschreven projectvoorstel, via de regeling Samenwerkende Musea.

Door samenwerking zijn de musea voor moderne kunst in staat om de kennisachterstand in te lopen, in het verleden opgedane kennis te delen en collectiebeheerders te betrekken bij verdere kennisontwikkeling. Het gebruik van kunststoffen is relatief nieuw in de kunstwereld en de kennis over bijvoorbeeld veroudering is daarom nog niet wijdverbreid. Elke collectie beeldende en toegepaste kunst uit de twintigste en eenentwintigste eeuw bevat een significant aandeel objecten die geheel of gedeeltelijk van kunststof zijn gemaakt. Bekende voorbeelden zijn de toepassing van Perspex (PMMA) in de modellen van Constants' Nieuw Babylon project, polystyreen en PUR-schuim in de beelden van Folkert de Jong en het kunstbont in de sculpturen van Ferdi.

Ook in schilderijen en moderne fotografie zit meer kunststof dat op het eerste gezicht gedacht; zowel in dragers, verfsystemen als afwerkingsmaterialen. Naast de collecties beeldende kunst, strekt de problematiek zich uit tot de collecties toegepaste kunst, van gymshoenen tot zonnebrillen, van telefoons tot sieraden.

Tijdens gesprekken met meerdere musea en de Rijksdienst (2015-2016) werd een kennislacune en duidelijke behoefte gesignaleerd aan toepasbare methoden om kunststoffen te kunnen identificeren. Dit met de bedoeling om deze objecten op langere termijn op de juiste wijze te kunnen monitoren, de benodigde conserveringsmaatregelen te kunnen treffen, en ze daarmee beschikbaar te houden voor presentatie en bruikleenverkeer. De oplossing hiervoor is het ontwikkelen van een collectie-survey; een systematisch onderzoek dat leidt tot algemene richtlijnen die voor het grootste deel van de te onderzoeken objecten geldig zijn.

Door dergelijke collectie-surveys bij meerdere musea uit te voeren, ontstaat inzicht in de stand van zaken omtrent plastics in de Collectie Nederland en kan er gericht onderzoek worden gedaan naar optimale behoudsstrategieën, waarvan het brede museale beroepsveld kan profiteren. In het verleden werd dit type onderzoek voornamelijk door de Rijksdienst uitgevoerd en uitsluitend op aanvraag. Nu er minder onderzoekscapaciteit beschikbaar is bij de Rijksdienst, wordt in dit project ingezet op *training on the job*, waarbij kennisdeling centraal staat. De Rijksdienst kan ondersteuning bieden door middel van een mobiel laboratorium en een te ontwikkelen *Do it yourself toolkit*. Daarnaast worden de collectie-surveys ondersteund met een digitale tool.

PROJECTPLAN COLLECTIEKENNIS 2.0/PILOT PLASTICS voorjaar/zomer 2017-voorjaar/zomer 2019

Door op locatie samen te werken, kunnen restauratoren en collectiebeheerders leren om met relatief eenvoudige middelen zelf een eerste identificatie van de plastics in hun collectie te realiseren. Bovendien komen door deze samenwerking de vragen omtrent preventieve conservering en registratie beter in beeld en wordt gezamenlijk aan oplossingen gewerkt. Dit model van kennisdeling en -overdracht komt niet alleen ten goede aan de participerende musea in dit project, maar kan op *alle* collecties kunststoffen worden toegepast. Op termijn kan het model ook dienen om collectie-surveys voor andere materialen en kunstvormen te ontwikkelen.

Het netwerk van de SBMK en de betrokkenheid van onderzoekers van de Rijksdienst bieden een goede basis voor dit project en voor vervolgpiloten in de toekomst. In het verleden hebben de SBMK en de Rijksdienst vaker samengewerkt, wat tot succesvolle resultaten leidde. (Voor voorbeelden, zie bijlage 1) Het opgebouwde netwerk en de resultaten uit het verleden betekenen dat er niet blanco gestart hoeft te worden. SBMK en de Rijksdienst beschikken gezamenlijk over de juiste infrastructuur om kennis over conservering van hedendaagse kunst verder te ontwikkelen en te delen.

Wat ontbreekt, wat zijn de vragen?

In het kort ontbreekt: zicht op de kunst- en designobjecten die tot de Collectie Nederland behoren waarin kunststoffen zijn verwerkt; een overzicht van de toegepaste kunststoffen en hun conditie in de collecties; een richtlijn voor preventieve maatregelen waardoor deze collecties beter behouden en toegankelijk zijn; een kennisinfrastructuur waardoor de in het verleden opgedane kennis wordt geborgd in de museale praktijk. Er is in de afgelopen jaren veel specialistische, wetenschappelijke kennis over kunststoffen opgedaan, maar de verbinding tussen de beschikbare kennis en de praktijk is onvoldoende gelegd. De vraag is hoe dat komt en hoe dit verbeterd kan worden. Is de juiste kennis beschikbaar, vindbaar en toegankelijk genoeg om toegepast te kunnen worden? Kan er door samenwerking een kritische massa aan goed geïdentificeerde en geregistreerde kunststofobjecten worden gecreëerd? Is het mogelijk om het specialistisch onderzoek voor identificatie ten dele door aanstormende, jonge restauratoren en collectiebeheerders uit te laten uitvoeren? Welke verwachtingen zijn in dat geval realistisch en wat is effectief? Kunnen preventieve maatregelen zodanig generiek geformuleerd worden, dat musea ze eenvoudig kunnen toepassen.

In het samenwerkingsproject – uitgevoerd door de museale partners van de SBMK en de Rijksdienst – zullen we deze vragen beantwoorden en een grondige start maken met het wegwerken van de kennisachterstanden. Het project levert in een keer extra handen die, voorzien van de juiste kennis, gericht ingezet kunnen worden in de praktijk op verschillende niveaus: collectiebeheerders, restauratoren, depotmedewerkers etc. Ze maken het voor de toekomst mogelijk om een eerste identificatie uit te voeren, conditiecontrole te doen en advies te geven over preventieve conserveringsmaatregelen voor kunststofcollecties.

Doelstelling

Doelstelling van het project is de houdbaarheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van hedendaagse kunst te verbeteren door een representatief deel van de kunststoffen die aanwezig zijn in de collecties van de tien deelnemende musea te identificeren, registeren en controleren binnen het project. Daarmee hebben de collecties handvatten in handen om de rest van de collectie zelf onder handen te nemen. Door gezamenlijk preventieve maatregelen te ontwikkelen, zijn niet alleen de collecties beter op orde, maar wordt ook de kennis die hiervoor nodig is gedeeld en binnen de organisaties geborgd. In het verleden hebben de SBMK en Rijksdienst de zogenaamde Kunststofdagen gefaciliteerd, waarin aan de hand van case studies kennisoverdracht heeft plaatsgevonden met steeds een andere kunststof in de hoofdrol. Nieuw aan de voorgestelde benadering is de structurele, systematische aanpak en het werken op locatie. De collectie-survey stelt restauratoren en collectiebeheerders in staat om op locatie, met behulp van de Do-it-Yourself identificatie kit en digitale tool, zelf de identificatie en aanpassingen in de registratie uit te voeren.

De collectie-survey vormt de toegangspoort waardoor de verschillende werelden van onderzoek en museale praktijk elkaar ontmoeten. Enerzijds geeft een collectie-survey overzicht van de objecten, hun materiële identificatie en registratie, waarmee tevens een brug geslagen wordt naar preventieve conservering. Maar bovendien kan een collectie-survey gebruikt worden om de in het verleden verkregen inzichten en modellen te

evalueren. Daarnaast leent de opzet zich binnen dit kader voor een educatief systeem: (jonge) restauratoren werken samen met experts op dit vakgebied, verdiepen hun kennis en worden zo de experts voor de toekomst. Daarnaast biedt het de mogelijkheid tot werkervaringsplekken voor jonge professionals, bijvoorbeeld afgestudeerde restauratoren aan de Conservering en Restauratie-opleiding van de Universiteit van Amsterdam. Ook kunnen musea een stagiaire verbinden aan de collectie-survey, die bijvoorbeeld onder begeleiding van een restaurator of onderzoeker hands-on praktijkervaring opdoet met de problematiek. Het mes snijdt aan twee kanten: musea vergaren kennis over de samenstelling en conditie van hun objecten en zowel aankomende als afgestudeerde professionals en studenten doen belangrijke werkervaring op.

Projectresultaat

Het project zal er in resulteren dat:

- museummedewerkers inzicht krijgen in de diversiteit van kunststoffen en de conserveringsproblematiek.
- additionele expertise wordt opgebouwd en een aanzienlijk deel van de collecties kunststof objecten in de Collectie Nederland zijn geïdentificeerd en geregistreerd door intensieve samenwerking tussen musea en andere collectiebeheerders, aangesloten bij de SBMK, en onderzoekers van de Rijksdienst.
- een fysieke Do-It-Yourself identificatie kit en een digitale tool zijn ontwikkeld, waarvan het gehele veld kan profiteren..
- een kosteneffectieve en efficiënte aanpak voor preventieve conservering wordt ontwikkeld a.d.h.v. breed toepasbare richtlijnen.
- deze richtlijnen ook echt hun weg vinden in musea, doordat zij actief participeren in het project.
- reeds ontwikkelde kennis op het gebied van kunststoffen geïmplementeerd wordt doordat collectiebeheerders er zelf mee aan de slag gaan en de toepasbaarheid van deze kennis wordt getoetst.
- een volgende generatie professionals wordt opgeleid in het identificeren, registreren en conserveren van objecten waarin kunststoffen zijn verwerkt.

Bovendien kan bovenstaande methode, met *training on the job*, dienen als model voor collectie-surveys voor andere materialen die om aandacht vragen binnen de hedendaagse kunstcollecties, zoals werken gemaakt op basis van textiel, licht of eigentijdse technologie.

Een innovatieve en toekomstgerichte kennisinfrastructuur vormt een belangrijk basis voor het behoud en de toegankelijkheid van de collecties. SBMK, de deelnemende musea en de Rijksdienst dragen hieraan substantieel bij met dit project.

PROJECTPLAN COLLECTIEKENNIS 2.0/PILOT PLASTICS voorjaar/zomer 2017-voorjaar/zomer 2019
2 Werkwijze/structuur project

In het project worden tien groepen kunststoffen onderscheiden, die vaak voorkomen in museale objecten en waarmee problemen (te verwachten) zijn. Voor deze tien subgroepen worden zowel een fysieke Do-It-Yourself identificatie kit met materialenwaaier ontwikkeld als een digitale tool om kunststoffen mee identificeren en additionele informatie in op te zoeken, die van belang is voor preventieve conservering. Museummedewerkers kunnen beide instrumenten gebruiken om zelf kunststoffen te identificeren in de collectie en preventieve conserveringsmaatregelen te onderzoeken. Het project is verdeeld in twee fasen, die beide twaalf maanden duren.

Fase 1

De eerste fase bestaat uit het vertalen van de reeds beschikbare kennis en informatie over de plasticsoorten in de tien iconische werken die de deelnemende musea inbrengen, naar een DIY-identificatie kit met materialenwaaier en een digitale tool. Ook wordt een eerste opzet gemaakt voor de preventieve conserveringsrichtlijnen, die aansluit bij de museale praktijk.

Inhoud/tijdspad fase 1

De projectgroep verzamelt de informatie over tien door de musea geselecteerde iconische objecten/voorbeeldkunstwerken, gemaakt van verschillende soorten kunststof. Deze iconische werken dienen als referentie voor andere objecten en vergemakkelijken de identificatie omdat er veel informatie over bekend is. Deze informatie helpt ook de DIY-identificatie kit te ontwikkelen en preventieve conserveringsrichtlijnen op te stellen.

Er is een maand tijd voor elke iconisch kunstwerk. Na twee maanden worden de bevindingen over de iconische werken en hun materiele samenstelling getoetst tijdens een expertmeeting van de deelnemende musea. Zij beoordelen of de identificatie-aanwijzingen voldoende zijn, de conserveringsrichtlijnen helder, de informatie begrijpelijk, de database en zoektermen voor de digitale tool uitgebreid genoeg, de gekozen ingangen handig etc. Zo worden in de loop van het eerste jaar de DIY-identificatie kit en digitale tool verder ontwikkeld en getoetst.

Resultaat fase 1

Resultaten van fase 1 zijn:

- DIY-identificatie kit met materialenwaaier voor een eerste identificering van tien kunststoffen en een digitale tool, bestaande uit een wizard om kunststoffen te identificeren en additionele informatie, zoals over preventieve conservering;
- preventieve conserveringsrichtlijnen voor deze kunststofsoorten, onderverdeeld in categorieën als *fit for storage*, *fit for handling* en *fit for display*;
- een opzet voor training on the job in fase 2.

Structuur fase 1

Voor fase 1 van het project wordt een **werkgroep** opgericht die bestaat uit zeven personen:

- Centraal duo: twee jonge (aankomende) professionals: een chemicus/restaurator in opleiding en een chemicus in opleiding (twee dagen in de week)
- twee RCE-onderzoekers (samen twee dagen per maand)
- een collectiebeheerder uit de gelederen van de musea die deelnemen aan het project (een bijeenkomst per maand)
- de projectleider (twee dagen per week)
- restaurator (advies en begeleiding)

De werkgroep komt 1x per maand bij elkaar om het centrale duo te ondersteunen en te sturen.

Elke twee maanden (als de resultaten van twee materialen verzameld zijn) is er een **expertmeeting** waarin de resultaten getoetst worden, evenals de digitale omgeving waarin ze verwerkt zijn. Hierbij zijn alle deelnemende musea aanwezig (de inbrengers van de iconische werken).

Een **projectgroep** van zeven experts vanuit verschillende invalshoeken begeleidt het project, samengesteld uit deelnemers van SBMK, RCE, UvA, een restaurator en de projectleider. Deze projectgroep komt in deze fase vier keer bij elkaar.

Fase 2

De tweede fase bestaat uit het uitvoeren van de collectie-survey van twee weken op locatie bij de tien deelnemende musea. Hiervoor worden de DIY-identificatie kit en digitale tool ingezet. Elk museum beschikt aan het eind over een deelcollectie geïdentificeerde en geregistreerde kunststof objecten. Ook worden gezamenlijk preventieve maatregelen vastgesteld voor deze deelcollecties. Alle partners worden uitgenodigd om tijdens de afzonderlijke trainingssessies aanwezig te zijn. Hierbij zijn ten minste een week onderzoekers van de Rijksdienst beschikbaar, evenals het mobiele laboratorium. De twee jonge restauratoren/chemici die opgeleid worden in het analytisch identificeren van kunststoffen, zijn gedurende deze hele fase aanwezig.

Inhoud/tijdspad fase 2

Deze fase vormt de uitvoering van het project op locatie. In deze fase vindt, in eigen huis, de training plaats van de museale medewerkers die het museum erbij wil betrekken. In dit tweede jaar van het project worden de DIY-identificatie kit en digitale tool in praktijk gebracht, wordt de kennis geborgd.

De twee weken die de musea in eigen huis tot hun beschikking hebben voor workshops op locatie, betekenen een diepte-investering in hun collecties en de Collectie Nederland. Desgewenst en indien mogelijk kunnen hierbij medewerkers van andere musea aansluiten. De digitale tool krijgt zijn definitieve vorm en invulling. De informatie die is verzameld en toegankelijk gemaakt aan de hand van de iconische voorbeeldwerken, wordt aangevuld met de informatie die verzameld wordt tijdens de praktijkweken.

Resultaat fase 2

Resultaten van fase 2 zijn dat museummedewerkers:

- zelfstandig een eerste inventarisatie/identificatie kunnen doen bij werken van kunststof/waar kunststof in verwerkt is, met behulp van de DIY-identificatie kit en de digitale tool;
- preventieve conserveringsrichtlijnen zijn beschikbaar voor de werken uit de eigen deelcollectie;
- de benodigde kennis en informatie beschikbaar is gesteld via de digitale tool .

Structuur fase 2

In fase twee krijgt elk deelnemend museum twee weken de beschikking over het centrale duo, dat samen met museummedewerkers de DIY-identificatie gaat uitvoeren/aanleren. Onderzoekers van de Rijksdienst zijn ten minste een week beschikbaar, evenals het mobiele laboratorium. Ook kunnen studenten van de UvA en masterstudenten, bijvoorbeeld van de Reinwardt Academie, aansluiten, en eventueel zelfstandig werkende restauratoren. De projectgroep komt in deze fase twee keer bij elkaar voor terugkoppeling.

3 Deelnemers aan het project

Alle partners van SBMK zijn uitgenodigd om aan het project deel te nemen.

De samenstelling van de uiteindelijke groep deelnemers laat zien dat er een geografische spreiding is, musea van verschillende omvang deelnemen en een bedrijfscollectie is aangesloten. Elke deelnemer brengt een iconisch werk uit de collectie in, waarin kunststof op een prominente manier is verwerkt.

De volgende tien instellingen hebben zich verbonden aan het project:

Bonnefantenmuseum

Centraal Museum

Gemeentemuseum Den Haag

Kröller-Müller Museum

Museum Boijmans Van Beuningen

Rabo-kunstcollectie

Rijks Museum

Schunck*

Stedelijk Museum Amsterdam

Van Abbemuseum

4 De plasticgroepen en de iconische objecten

In overleg met de kunststofspecialisten van RCE zijn tien soorten plastic/plasticgroepen gekozen, die vaak voorkomen in objecten van beeldende en toegepaste kunst die problemen opleveren of waarmee in de toekomst problemen te verwachten zijn. Het betreft:

1. Polyethyleen (PE/PET) en polypropyleen (PP)
2. Polyamide/Nylon (PA) en Acrylonitril Styreen/Acrylyl ester (ASA)
3. Polystyreen (PS)
4. Melamine-formaldehyde (MF)
5. Cellulose-acetaat en cellulose nitraat (CN & CA)
6. Polycarbonaat (PC) en polymethylmethacrylaat/Perspex (PMMA)
7. Polyvinylchloride (PVC)
8. Polyurethaan (PUR)
9. Rubbers (NR /PUR / SBR/ SR)
10. Glasvezelversterkt polyesther (GPR)

Tien iconische objecten

In nauw overleg met de deelnemende instellingen zijn tien kunstwerken gekozen (uit elke museumcollectie een) die als voorbeeld dienen voor deze tien hoofdgroepen plastics. Er kunnen nog verschuivingen optreden in de keuzes van de kunstwerken. Ook kan nader onderzoek andere kunststofgroepen aan het licht brengen.

1 M. Duchamp: *La boîte-en -valise*, 1936-1941, 1941-1949,

Collectie Stedelijk Museum Amsterdam
Kunststof: cellulose-acetaat

2 Tom Claassen: *Untitled* 1991 of *Untitled (Brigid)* 1998

Collectie Kröller-Müller Museum
Kunststof: (natuur)rubber

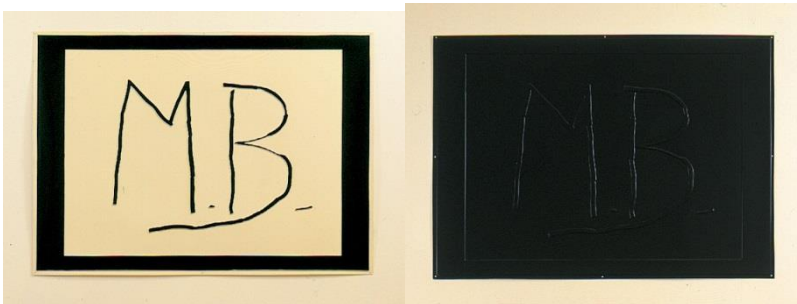
PROJECTPLAN COLLECTIEKENNIS 2.0/PILOT PLASTICS
3 Claes Oldenburg; *Washstand*, 1965

voorjaar/zomer 2017-voorjaar/zomer 2019

Collectie Museum Boijmans Van Beuningen
Kunststof: PVC

4 Marcel Broodthaers, *M.B.*, 1971

Collectie Bonnefantenmuseum
Kunststof: ASA– Acrylonitril Styreen Acrylyl ester

5 Isa Genzken, *Soon (inside) (Ground Zero)*, 2008

Collectie Gemeentemuseum Den Haag
Kunststof: polyester

6 Hüseyin Bahri Alptekin, *Self-Heterotopia, Catching Up with Self*, 1991 – 2007

Collectie Van Abbemuseum
Kunststof: Divers (o.a. melamine, formaldehyde)

7 Couzijn van Leeuwen, Wit terrarium, 2013

Collectie Centraal Museum Utrecht
Kunststof: Polystyreen

8 Thomas Raat, Fotoshoot, 2004

Collectie Schunck* Heerlen
Diverse soorten kunststoffolies en plakband

9 Ferdi, Whombtomb, 1968

Collectie Rijksmuseum Amsterdam
Kunststof: Polyamide kunstbont

of Hans Appenzeller: *Blauwe armband*, 1976

Collectie Rijksmuseum Amsterdam
PMMA

10 Folkert De Jong: *hoofd in Perspex kleuren bak*, 1972

Rabobank Kunstcollectie
gekleurd Perspex

of

Seht der Mensch; The Shooting Lesson, 2007

Rabobank Kunstcollectie

Kunststof: Geleurd polyurethaan schuim

5 De digitale omgeving

In het kader van het project wordt een website/digitale tool ontwikkeld. Enerzijds als gereedschap voor de identificatie van kunststoffen in collecties van moderne en hedendaagse beeldende – en toegepaste kunst, anderzijds voor het vaststellen van geëigende preventieve conserveringsmaatregelen.

De website/digitale tool wordt in de loop van het project gevuld. Hij bevat de tien case studies uit het project (de tien iconische werken) met uitgebreide toelichting en een grote hoeveelheid informatie over de tien kunststofsoorten en de conservering ervan. De onderzoekinformatie bestaat uit teksten en beeldmateriaal. Deze is via een interactief computerprogramma (wizard) vanuit diverse invalshoeken te benaderen. Belangrijk onderdeel van de website/digitale tool is de beslisboom. Aan de hand van vragen over de uiterlijke kenmerken van een materiaal en eventuele zichtbare schadefenomenen komt de gebruiker via de stappen in de beslisboom uit bij een specifieke plasticsoort en van daaruit bij preventieve conserveringsoplossingen. De verklarende woordenlijst is waar mogelijk gekoppeld aan bestaande thesauri. De website/tool is tweetalig en interactief.

6 Communicatieplan

Het project zal vermeld en gevolgd worden in alle communicatie-uitingen van de deelnemers, voorzien van de logo's van de fondsen die het project mede mogelijk gemaakt hebben. Het gaat om de jaarverslagen, nieuwsbrieven, websites van SBMK, RCE en de tien museale partners. Als vanuit of rondom een van de deelnemers sprake is van publicitaire communicatie, worden uiteraard de fondsen genoemd en de logo's vermeld.

In de digitale portal waarin het project resulteert zullen de fondsen duidelijk zichtbaar zijn.

In de tweede fase van het project kunnen musea ervoor kiezen om een deel van het onderzoek op zaal te laten plaatsvinden en hiervoor publicitaire aandacht te genereren die past in hun communicatiebeleid.

Tijdens de bijeenkomsten van het project (expertmeetings, collectie-surveys) is sprake van een constante uitwisseling en presentatie van het project.

De bedoeling is om het project af te sluiten met een symposium in het Collectiegebouw van Museum Boijmans Van Beuningen, dat tegen die tijd geopend zal zijn. Hierbij is ook 'het grote publiek' welkom om kennis te maken met de problematiek en de oplossingen. Uiteraard zal dit symposium gepaard gaan met een publiciteitsplan dat zich zowel richt op het brede professionele veld als op alle andere potentieel belangstellenden/leken. De fondsen zullen hierin een prominente plek krijgen.

Bijlage 1

SBMK

De SBMK is een stichting die zich al twintig jaar bezighoudt met de problematiek van conservering, restauratie en (her)installatie van moderne en hedendaagse kunst. Het netwerk van SBMK bestaat uit 26 partners die financieel of op andere wijze, bijvoorbeeld door deelname aan bestuur of stuurgroep, bijdragen aan activiteiten en onderzoek. Naast musea zijn dit bedrijfscollecties, RCE Kunstcollecties, de Universiteit van Amsterdam, Stichting Restauratie Atelier Limburg en LIMA (video en nieuwe media). Daarnaast betreft de SBMK (aankomende) professionals op het gebied van beheer en behoud van moderne kunst, die bijdragen aan de kennisontwikkeling en -deling. Denk daarbij niet alleen aan restauratoren, collectiebeheerders, registratoren en beheer/behoudmedewerkers, maar ook aan conservatoren, kunstenaars, kunsthistorici, natuurwetenschappers, theoretici en juristen.

Voorbeeld SBMK

Tijdens de bijeenkomsten van het SBMK-Platform conserveringsvraagstukken wordt zichtbaar hoe de capaciteit die musea wél beschikbaar hebben, optimaal gebruikt wordt wanneer zich een probleem aandient dat voor meerdere collecties relevant is. Het is een platform om dergelijke problemen te bespreken vanuit alle disciplines die hieraan kunnen bijdragen en de kennis erover willen uitwisselen. Dit leidt soms tot een gezamenlijk optreden, zoals bij een project rondom de site-specifieke kunstwerken van Richard Serra. Dit SBMK-onderzoeksproject naar de gevolgen van veranderende context voor zijn werken, waaraan vier Nederlandse musea hebben deelgenomen, heeft geleid tot het symposium *Serra on the Move* in Museum Boijmans Van Beuningen (november 2014). Dit gezamenlijke optreden vormde een onderdeel van het randprogramma bij de tentoonstelling *Doorlopend in beweging, een wandeling door de geschiedenis van Serra's Wassende Bogen* in Museum Boijmans Van Beuningen. Onlangs kreeg het project een vervolg met het internationale symposium *Revisited: Site Specificity in Recent Outdoor Sculptures*, georganiseerd door Situation Kunst (Bochum, Duitsland, 2016), in samenwerking met het Kunsthistorisch Instituut van de Universiteit van Münster.

Voorbeelden samenwerking SBMK-RCE

Projecten

Modern Art: Who Cares? (1996)
Kunstenaarsinterviews/archieven (1998-2013)
Inside Installations (2004-2007)
PRACTICS (2008-2011)
Behoud Mediakunst Collectie Nederland (2010-2013)

Publicaties

Hummelen, IJ. & Sillé, D. eds. (2005 [1998]), *Modern Art: Who Cares? An interdisciplinary research project and an international symposium on the conservation of modern and contemporary art*, Archetype Publications, Amsterdam.

Scholte, T. and Wharton, G. eds (2011). *Inside Installations: Theory and Practice in the Care of Complex Artworks*, Amsterdam University Press, <http://cultureelerfgoed.nl/publicaties/inside-installations-theory-and-practice-in-the-care-of-complex-artworks>

Bearkens, L. et al, eds. (2012), *The Artist Interview. Guidelines and Practice for Conservation and Presentation of Contemporary Art*, Jap Sam Books, Heijningen.

Wijers, G. et al, eds. (2003), *De houdbaarheid van videokunst/Sustainability of video art*, Stichting Behoud Moderne Kunst, http://www.sbmkn.nl/uploads/conservering_1tm80.pdf

PROJECTPLAN COLLECTIEKENNIS 2.0/PILOT PLASTICS voorjaar/zomer 2017-voorjaar/zomer 2019
Born Digital Kunstwerken in Nederland (2012), Samenwerkingsproject van Virtueel Platform, Digitaal Erfgoed
Nederland, Stichting Behoud Moderne Kunst en Nederlands Instituut voor Mediakunst,
<http://www.den.nl/art/uploads/files/Publicaties/Publicatie-born-digital-kunst-klein.pdf>

Schermen met auteursrecht. Auteursrechtelijke aspecten van het online ontsluiten van videokunst.
Samenwerkingsproject SBMK, Nederlands Instituut voor Mediakunst en Kennisland,
<http://www.sbmkn.nl/uploads/schermen-met.pdf>

Ook zijn er twee films gemaakt voor een breed (museum)publiek, beschikbaar via internet:

Installation Art; Who Cares? <http://www.sbmkn.nl/pubs/detail/id/7>

Digital Art; Who Cares? <http://www.sbmkn.nl/pubs/detail/id/22>